Euroopan parlamentti
2024-2029

HYVÄKSYTYT TEKSTIT

P10_TA(2026)0133

Vastuuvapaus 2024: EU:n yleinen talousarvio – Euroopan oikeusasiamies

1. Euroopan parlamentin päätös 29. huhtikuuta 2026 vastuuvapauden myöntämisestä Euroopan unionin yleisen talousarvion toteuttamisesta varainhoitovuonna 2024, pääluokka VIII – Euroopan oikeusasiamies (2025/2153(DEC))

Euroopan parlamentti, joka

– ottaa huomioon Euroopan unionin yleisen talousarvion varainhoitovuodeksi 2024[1],

– ottaa huomioon Euroopan unionin konsolidoidun tilinpäätöksen varainhoitovuodelta 2024 (COM(2025)0359 – C10-0153/2025)[2],

– ottaa huomioon Euroopan oikeusasiamiehen vuotuisen toimintakertomuksen vuodelta 2024 ja selvityksen varainhoitovuoden 2024 talousarvio- ja varainhallinnosta,

– ottaa huomioon tilintarkastustuomioistuimen vuosikertomuksen talousarvion toteuttamisesta varainhoitovuonna 2024 sekä toimielinten vastaukset[3],

– ottaa huomioon tilintarkastustuomioistuimen Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 287 artiklan mukaisesti antaman varainhoitovuotta 2024 koskevan lausuman[4] tilien luotettavuudesta sekä tilien perustana olevien toimien laillisuudesta ja asianmukaisuudesta (sääntöjenmukaisuudesta),

---

1 EUVL L, 2024/207, 22.2.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/budget/2024/207/oj.
2 EUVL C, C/2025/4944, 13.10.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/4944/oj.
3 EUVL C, C/2025/5409, 8.10.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/5409/oj.
4 EUVL C, C/2025/5407, 13.10.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/5407/oj.

– ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 314 artiklan 10 kohdan sekä 317, 318 ja 319 artiklan,

– ottaa huomioon unionin yleiseen talousarvioon sovellettavista varainhoitosäännöistä, asetusten (EU) N:o 1296/2013, (EU) N:o 1301/2013, (EU) N:o 1303/2013, (EU) N:o 1304/2013, (EU) N:o 1309/2013, (EU) N:o 1316/2013, (EU) N:o 223/2014, (EU) N:o 283/2014 ja päätöksen N:o 541/2014/EU muuttamisesta sekä asetuksen (EU, Euratom) N:o 966/2012 kumoamisesta 18. heinäkuuta 2018 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU, Euratom) 2018/1046[5] ja erityisesti sen 59, 118, 260, 261 ja 262 artiklan,

– ottaa huomioon unionin yleiseen talousarvioon sovellettavista varainhoitosäännöistä 23. syyskuuta 2024 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU, Euratom) 2024/2509[6] ja erityisesti sen 59, 118, 266, 267 ja 268 artiklan,

– ottaa huomioon työjärjestyksen 102 artiklan ja liitteen V,

– ottaa huomioon talousarvion valvontavaliokunnan mietinnön (A10-0054/2026),

1. myöntää Euroopan oikeusasiamiehelle vastuuvapauden Euroopan oikeusasiamiehen talousarvion toteuttamisesta varainhoitovuonna 2024;

2. esittää huomautuksensa oheisessa päätöslauselmassa;

3. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöksen ja siihen erottamattomasti kuuluvan päätöslauselman Euroopan oikeusasiamiehelle, Eurooppa-neuvostolle, neuvostolle, komissiolle, tilintarkastustuomioistuimelle, Euroopan unionin tuomioistuimelle, Euroopan tietosuojavaltuutetulle ja Euroopan ulkosuhdehallinnolle sekä huolehtimaan niiden julkaisemisesta *Euroopan unionin virallisessa lehdessä* (L-sarja).

---

5 EUVL L 193, 30.7.2018, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1046/oj.

6 EUVL L, 2024/2509, 26.9.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj.

2. Euroopan parlamentin päätöslauselma 29. huhtikuuta 2026, joka sisältää huomautukset, jotka ovat erottamaton osa päätöstä vastuuvapauden myöntämisestä Euroopan unionin yleisen talousarvion toteuttamisesta varainhoitovuonna 2024, pääluokka VIII – Euroopan oikeusasiamies (2025/2153(DEC))

Euroopan parlamentti, joka

– ottaa huomioon päätöksensä vastuuvapauden myöntämisestä Euroopan unionin yleisen talousarvion toteuttamisesta varainhoitovuonna 2024, pääluokka VIII - Euroopan oikeusasiamies,

– ottaa huomioon työjärjestyksen 102 artiklan ja liitteen V,

– ottaa huomioon talousarvion valvontavaliokunnan mietinnön (A10-0054/2026),

A. haluaa korostaa vastuuvapauden myöntävänä viranomaisena vastuuvapausmenettelyn yhteydessä, että unionin toimielinten demokraattista legitimiteettiä on erityisen tärkeää vahvistaa edelleen lisäämällä avoimuutta ja vastuuvelvollisuutta sekä soveltamalla tulosbudjetoinnin käsitettä, varmistamalla vakaa, tehokas ja tulossuuntautunut varainhoito ja noudattamalla henkilöresursseja koskevaa hyvää hallintotapaa;

B. ottaa huomioon, että Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 228 artiklassa määrätään, että Euroopan oikeusasiamiehellä, jäljempänä ’oikeusasiamies’, jonka Euroopan parlamentti valitsee, on valtuudet ottaa vastaan unionin kansalaisilta sekä niiltä luonnollisilta henkilöiltä tai oikeushenkilöiltä, joiden asuinpaikka tai sääntömääräinen kotipaikka on jossakin jäsenvaltiossa, kanteluja unionin toimielinten, elinten ja laitosten toiminnassa ilmenneistä epäkohdista, lukuun ottamatta Euroopan unionin tuomioistuimen toimintaa lainkäyttöelimenä, ja tutkia nämä kantelut ja laatia niistä kertomus;

C. ottaa huomioon, että 24. kesäkuuta 2021 annetussa Euroopan parlamentin asetuksessa (EU, Euratom) 2021/1163[1] säädetään oikeusasiamiehen ohjesäännöstä ja hänen tehtäviensä hoitamista koskevista yleisistä ehdoista (Euroopan oikeusasiamiehen ohjesääntö);

D. ottaa huomioon, että parlamentin valittua uuden oikeusasiamiehen 17. joulukuuta 2024 tämä vannoi virkavalansa 27. helmikuuta 2025 ja että näin varmistettiin oikeusasiamiehen tehtävän jatkuvuus ja tehokas täyttäminen avoimuuden, hyvän hallinnon ja kansalaisten oikeuksien edistämisessä unionin toimielimissä;

---

[1] EUVL L 253, 16.7.2021, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1163/oj.

E. katsoo, että ylemmän johdon nimityksissä on olennaisen tärkeää pitää yllä tiukimpia toimielinten riippumattomuutta koskevia vaatimuksia ja välttää se, että syntyy vaikutelma suosimisesta, jotta voidaan turvata kansalaisten luottamus oikeusasiamiehen rooliin unionin hyvän hallinnon valvojana;

F. ottaa huomioon, että asetuksen (EU, Euratom) 2021/1163 antamisen jälkeen oikeusasiamies hyväksyi tarkistetut täytäntöönpanosäännöksensä[2] 21. kesäkuuta 2023;

1. toteaa, että oikeusasiamiehen talousarvio kuuluu monivuotisen rahoituskehyksen otsakkeeseen 7 ”EU:n yleinen hallinto”, jonka kokonaismäärä vuonna 2024 oli 13,3 miljardia euroa eli 6,9 prosenttia unionin talousarviomenoista; toteaa, että oikeusasiamiehen talousarvio oli 0,10 prosenttia monivuotisen rahoituskehyksen otsakkeen 7 määrärahoista;

2. toteaa, että varainhoitovuotta 2024 koskevassa vuosikertomuksessaan (jäljempänä ’tilintarkastustuomioistuimen vuosikertomus’) tilintarkastustuomioistuin tarkasti hallinnon alaan kuuluvan 70 tapahtuman otoksen eli yhtä monta tapahtumaa kuin tarkastettiin vuonna 2023; panee merkille tilintarkastustuomioistuimen myös toteavan, että hallintomenoja ovat muun muassa henkilöstömenot ja eläkemenot, joiden yhteenlaskettu osuus hallintomenojen kokonaismäärästä oli vuonna 2024 noin 69 prosenttia, ja lisäksi kiinteistöihin, laitteisiin, energiaan, viestintään ja tietotekniikkaan liittyvät menot ja että sen tarkastukset ovat jo useamman vuoden ajan osoittaneet, että hallintomenoissa riski on yleisesti ottaen alhainen;

3. panee merkille, että tarkastetuista 70 tapahtumasta 16 (eli 23 prosenttia) sisälsi virheitä mutta että tilintarkastustuomioistuin arvioi kvantifioimiensa kolmen virheen perusteella, että virhetaso oli alle olennaisuusrajan; panee merkille, ettei tilintarkastustuomioistuimen vuosikertomuksessa havaittu oikeusasiamiestä koskevia erityisiä ongelmia;

Talousarvio- ja varainhallinto

4. toteaa, että oikeusasiamiehen talousarvio vuodeksi 2024 oli 13 843 160 euroa eli 630 713 euroa (4,77 prosenttia) enemmän kuin vuonna 2023; panee oikeusasiamiehen vastauksista talousarvion valvontavaliokunnan vuoden 2024 talousarvion vastuuvapausmenettelyä varten lähettämään kyselyyn (jäljempänä ’kysely’) merkille, että tämä lisäys johtui pääasiassa palkkojen mukautuksista;

5. panee merkille, että varainhoitovuonna 2024 toteutetun talousarvion seurannan tuloksena talousarvion toteutusaste oli 97,55 prosenttia,

---

[2] EUVL C, C/2023/161, 10.10.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2023/161/oj.

mikä merkitsee 2,16 prosentin lisäystä vuoteen 2023 verrattuna; panee merkille, että toteutusaste sisälsi vuodelta 2024 vuodelle 2025 siirretyt määrärahat; toteaa, että kyseisenä vuonna maksumäärärahojen käyttöaste oli 97,08 prosenttia, mikä on 0,50 prosenttia alhaisempi kuin vuonna 2023; panee merkille, että seuraavalle varainhoitovuodelle siirretyt määrärahat (C8-määrärahat) kasvoivat 29,60 prosenttia eli 304 550 eurosta 394 667 euroon vuodesta 2023 vuoteen 2024; panee merkille edeltävältä vuodelta ilman eri toimenpiteitä siirrettyjen määrärahojen käyttöasteen parantumisen, sillä se oli 76,59 prosenttia vuonna 2024 ja 73,27 prosenttia vuonna 2023; panee kuitenkin merkille, että käyttöaste pysyi alhaisena verrattuna vuoteen 2022 (92,59 prosenttia), ja kehottaa jälleen oikeusasiamiestä lisäämään toimia käyttöasteen parantamiseksi;

6. panee merkille, että vuonna 2024 oikeusasiamies teki neljä varainhoitoasetuksen 29 artiklan mukaista määrärahasiirtoa, joiden kokonaismäärä oli 280 500 euroa eli 2,02 prosenttia kyseisen varainhoitovuoden määrärahoista verrattuna 1,8 prosenttiin vuonna 2023; panee merkille, että nämä siirrot olivat tarpeen esimerkiksi siivousta, huoltoa ja energiankulutusta (41 prosentin lisäys), virkamatkakuluja (38,60 prosentin lisäys) ja tietotekniikkaa (24,80 prosentin lisäys) koskevien budjettikohtien vahvistamiseksi; panee merkille, että oikeusasiamies vähensi käännösmenojaan merkittävästi vuonna 2024, sillä tekoäly saatiin onnistuneesti sisällytettyä oikeusasiamiehen verkkosivuston käännösprosesseihin; panee merkille, että saadut säästöt käytettiin muiden alojen vahvistamiseen toteuttamalla määrärahasiirtoja;

7. panee tyytyväisenä merkille oikeusasiamiehen vuotuisesta toimintakertomuksesta 2024 (jäljempänä ’vuosikertomus’), että vuonna 2024 kaikki maksut suoritettiin säädetyssä 30 päivän määräajassa; panee lisäksi merkille, että laskujen keskimääräinen maksuaika oli 13,20 päivää eli parempi kuin vuonna 2023 (13,50 päivää); panee merkille oikeusasiamiehen siirtymisestä uuteen varainhoito- ja kirjanpitojärjestelmään (SUMMA), että oikeusasiamiestä pyydetään maksamaan järjestelmän käyttöoikeuksista 200 000 euroa, joka vastaa unionin muilta, paljon suuremmilta toimielimiltä, elimiltä tai laitoksilta pyydettävää määrää; toteaa, että tämä määrä on kaksinkertainen verrattuna oikeusasiamiehen määrärahoihin, jotka on varattu tämän tyyppisiin palveluihin; kehottaa komissiota löytämään ratkaisun, jotta oikeusasiamies voisi käyttää SUMMA-järjestelmää maksamalla siitä oikeasuhteisen hinnan toimintansa laajuuteen nähden; kehottaa ottamaan toimielinten yhteisiin rahoitusjärjestelmiin pääsyä varten käyttöön avoimen, objektiivisen ja oikeasuhteisen kustannusmallin, jossa maksuissa otetaan huomioon asianomaisen toimielimen, elimen tai laitoksen koko ja talousarvio sekä käyttäjien määrä, jotta voidaan välttyä pienempiin toimielimiin kohdistuvalta kohtuuttomalta rasitteelta ja varmistaa varainhoitovelvoitteiden noudattaminen

heikentämättä toimielinten keskeisiin tehtäviin osoitettuja resursseja;

8. panee merkille, että Venäjän Ukrainaa vastaan käymän laittoman hyökkäyssodan vaikutukset aiheuttivat oikeusasiamiehelle edelleen budjettipainetta vuonna 2024; panee merkille, että eniten oikeusasiamieheen vaikutti energiakustannusten nousu; panee tässä yhteydessä merkille, että tämä nousu vaikutti oikeusasiamiehen talousarvioon ja siksi oikeusasiamiehen parlamentille maksama kiinteämääräinen vuokra oli laskettava uudelleen; panee merkille, että tästä syystä oikeusasiamiehen todelliset energiamenot kasvoivat 75 prosenttia vuonna 2024 ja että ne olivat 168 900 euroa vuonna 2023 ja 295 000 euroa vuonna 2024; panee kyselystä merkille, että oikeusasiamiehen näkemyksen mukaan inflaatiopaineen kumulatiivinen vaikutus ja muiden kuin palkkoihin liittyvien menojen rajoittaminen enintään kahteen prosenttiin edelliseen vuoteen verrattuna vaikuttavat oikeusasiamiehen talousarvion pitkän aikavälin kestävyyteen; korostaa, että jos tällaisiin paineisiin ei puututa asianmukaisesti, ne uhkaavat heikentää oikeusasiamiehen toiminnan kustannustehokkuutta, ennustettavuutta ja kestävyyttä; toteaa, että kaikkien unionin toimielinten, elinten tai laitosten on syytä parantaa talousarviohallintoaan ottamalla huomioon myös hintojen epävakauden, varsinkin energia-alalla, kun ne tekevät sopimuksia palveluntarjoajien kanssa; korostaa, että talousarviota koskeva kurinalaisuus on sovitettava yhteen realististen kustannusarvioiden kanssa, jotta voidaan suojata veronmaksajien rahoja ja pitää yllä toiminnan jatkuvuutta;

9. panee merkille, että vuonna 2024 henkilöstön virkamatkoihin varatut määrärahat olivat 120 000 euroa (yhtä paljon kuin vuonna 2023); panee kuitenkin merkille, että vuonna 2024 virkamatkoja koskevan budjettikohdan määrärahoja lisättiin 38,60 prosenttia sisäisillä siirroilla; panee merkille oikeusasiamiehen selityksen, että lisäys oli tarpeen inflaation ja majoituskustannusten nousun, oikeusasiamiehen välttämättömien virkamatkojen määrän kasvun sekä aiempiin vuosiin, joina matkustaminen oli covid-19-pandemian vuoksi vähäistä, perustuvien talousarvioennusteiden vuoksi; panee merkille, että oikeusasiamiehen alkuperäiset virkamatkamäärärahat säilyivät vuonna 2024 aiempien vuosien (2022 ja 2023) tapaan ennallaan eli 35 000 eurossa; panee merkille, että sisäisillä siirroilla toteutettujen määrärahalisäysten jälkeen oikeusasiamiehen virkamatkoista vuonna 2024 tosiasiallisesti aiheutuneet menot olivat yhteensä 41 326 euroa[3]; kehottaa laatimaan matkustamista koskevat alustavat määrärahaennusteet realistisemmin, jotta voidaan

---

3 https://www.ombudsman.europa.eu/en/doc/declarations-and-transparency/en/196382 ja https://www.ombudsman.europa.eu/en/doc/declarations-and-transparency/en/198831.

minimoida riippuvuus vuoden puolivälissä tehtävistä suurista määrärahasiirroista ja varmistaa vakaa rahoitussuunnittelu;

Sisäinen hallinto, toiminnan tuloksellisuus ja sisäinen valvonta

10. panee merkille, että oikeusasiamies on yhdistänyt ”Kohti vuotta 2024” -strategiansa korkean tason tavoitteisiin 17 osasta koostuvat yhdeksän keskeistä tulosindikaattoria, kuten oikeusasiamiehen vuoden 2024 vuotuisessa hallintosuunnitelmassa esitettiin; toteaa, että näistä keskeisistä tulosindikaattoreista 13 saavutettiin tai ylitettiin vuonna 2024;

11. panee merkille, että vuonna 2024 oikeusasiamies käsitteli 2 264 uutta kantelua (2 392 vuonna 2023), käynnisti 411 tutkimusta (392 vuonna 2023), joista 49 oli yleisen edun kannalta merkittäviä (56 vuonna 2023), päätti 421 tutkimusta (372 vuonna 2023) ja käsitteli hyvin monta asiakirjojen julkista saatavuutta koskevaa kantelua, joiden määrä kasvoi vuosien 2023 ja 2024 välillä 167:stä (uuteen) ennätykselliseen 212:een (joista 160 johti tutkimuksen käynnistämiseen ja 193:n käsittely päätettiin);

12. antaa oikeusasiamiehelle tunnustusta siitä, että se on lyhentänyt asiakokonaisuuksien käsittelyyn menettelyn eri tasoilla tarvittavaa aikaa, kuten kantelun keskimääräistä käsittelyaikaa (39 päivästä 36 päivään vuosien 2023 ja 2024 välillä) ja sen toimivaltaan kuuluvien valitusten keskimääräistä käsittelyaikaa (91 päivästä 86 päivään vuosien 2023 ja 2024 välillä); panee kuitenkin merkille, että asiakirjojen julkista saatavuutta koskevien tapausten käsittelyn päättämiseen keskimäärin kuluva aika piteni merkittävästi 42 päivästä 85 työpäivään vuosien 2023 ja 2024 välillä; panee merkille, että oikeusasiamies ylitti selvitysastetta koskevan tavoitteensa (100 prosenttia) (päätetyt tapaukset verrattuna vuoden aikana rekisteröityihin uusiin tapauksiin); pitää kuitenkin valitettavana, että tutkimusten keskimääräinen käsittelyaika (168 päivää) pysyi pitkänä vuonna 2024 (ja piteni 165 päivästä vuonna 2023), mikä ylittää selvästi asetetun 150 päivän tavoitteen; suosittelee, että oikeusasiamies tarkentaa edelleen tapausten käsittelyn kestoon liittyviä keskeisiä tulosindikaattoreita ottamalla paremmin huomioon tapausten vaihtelevan monimutkaisuuden, jotta voidaan varmistaa realistisempi, merkityksellisempi ja enemmän tehokkuuteen suuntautunut tuloksellisuuden arviointi; myöntää, että monimutkaiset tapaukset, erityisesti sellaiset, joissa on mukana useita toimielimiä, elimiä tai laitoksia, saattavat vaatia pidempiä käsittelyaikoja; korostaa kuitenkin, että liialliset viivästykset asiakirjoihin tutustumista koskevien tapausten käsittelyssä heikentävät kansalaisten oikeuksia ja heidän luottamustaan unionin hallintoon kaiken kaikkiaan; kehottaa laatimaan suunnitelman tällaisiin viivästyksiin puuttumiseksi ja ehdottaa, että osa tekoälykääntämisellä saavutetuista 65 prosentin säästöistä suunnataan uudelleen tutkintaryhmien vahvistamiseen erityisesti asiakirjajulkisuutta koskevissa tapauksissa; panee tyytyväisenä

merkille oikeusasiamiehen varainhoitovuotta 2023 koskevien vastuuvapauspäätösten seurannasta parlamentille antamasta kertomuksesta (jäljempänä ’seurantakertomus’), että yksi vastavalitun oikeusasiamiehen keskeisistä strategisista tavoitteista on vahvistaa yhteistyötä ja vuoropuhelua unionin toimielinten, elinten ja laitosten kanssa, jotta voidaan viime kädessä lyhentää tutkimusten käsittelyyn tarvittavaa aikaa;

13. panee havaintojen osalta merkille, että oikeusasiamies teki vuonna 2024 ratkaisuehdotuksen 14 tapauksessa ja antoi suosituksia kolmessa tapauksessa, jotka koskivat yleisön oikeutta tutustua asiakirjoihin; panee merkille lisäyksen myönteisissä vastauksissa, joita unionin toimielimet, elimet tai laitokset antoivat oikeusasiamiehen ehdotuksiin niiden hallinnon parantamisesta, sillä ehdotusten yleinen hyväksymisaste oli 82 prosenttia vuonna 2024 (verrattuna 81 prosenttiin vuonna 2023) ja se kattaa vuonna 2023 päätetyt tapaukset; kehottaa oikeusasiamiestä laatimaan kohdennetun toimintasuunnitelman, jonka tarkoituksena on tunnistaa jäljellä olevien ehdotusten, joita ei ole hyväksytty, taustalla olevat yleisimmät syyt ja puuttua niihin, ja pyytää oikeusasiamiestä jatkamaan työtä, jotta sen havaintojen, suositusten ja ehdotusten noudattamisen taso olisi korkea;

14. arvostaa sitä, että oikeusasiamies jatkoi vuonna 2024 toimia, joilla pyrittiin lisäämään kansalaisten tietoisuutta ja käsitystä sen tehtävistä; panee tässä yhteydessä tyytyväisenä merkille, että toimivaltuuksiin kuuluvien kantelujen osuus kasvoi 33 prosentista (vuonna 2022) ja 37 prosentista (vuonna 2023) 39 prosenttiin vuonna 2024; panee lisäksi seurantakertomuksesta merkille, että oikeusasiamiehen yhtenä uutena strategisena tavoitteena on käynnistää kohdennettuja viestintätoimia sen varmistamiseksi, että oikeusasiamiestä tarvitsevat kansalaiset ovat tietoisia oikeudestaan käyttää sen palveluja; panee tässä yhteydessä merkille, että tämän seurauksena kantelujen määrän odotetaan kasvavan, minkä vuoksi työmenetelmiä on tarkistettava ja mukautettava ja digitaalisten välineiden, erityisesti tekoälyn, käyttöä on tehostettava, jotta kantelujen käsittelyprosessia voidaan edelleen yksinkertaistaa; kehottaa oikeusasiamiestä arvioimaan kantelujen odotetun lisääntymisen mahdollisia vaikutuksia talousarvio- ja henkilöresursseihin ja tiedottamaan vastuuvapauden myöntävälle viranomaiselle tässä asiassa tapahtuvasta edistyksestä;

15. panee merkille oikeusasiamiehen toimet ja myönteisen vaikutuksen etiikan, avoimuuden ja vastuuvelvollisuuden aloilla vuonna 2024 ja toteaa, että tässä auttoivat erityisesti unionin eri toimielimiä, elimiä ja laitoksia koskevat tutkimukset; panee merkille, että vuonna 2025 valtaosa (65 prosenttia) näistä tutkimuksista koski komissiota;

16. panee erityisesti merkille oikeusasiamiehen tutkimukset seuraavista aiheista: i) lainsäädäntöasiakirjoihin tutustumista koskevien pyyntöjen käsittely neuvostossa ja komissiossa (erityisesti

poikkeukset, joissa tutustumisoikeus evätään), mistä oikeusasiamies totesi, että monissa tapauksissa nämä kaksi toimielintä sovelsivat asiakirjoihin tutustumista koskevan unionin lainsäädännön mukaisia poikkeuksia liian laajasti käyttäen perusteluja, jotka Euroopan unionin tuomioistuin on jo hylännyt, ii) tapaukset, joissa komissio kieltäytyi antamasta kuluttajille mahdollisuutta tutustua asiakirjoihin, jotka koskevat elintarviketietoja koskevien unionin sääntöjen tarkistamista, ja antamasta sidosryhmille ja jäsenvaltioille mahdollisuutta tutustua unionin luonnon ennallistamista koskevaan lakiin liittyviin tietoihin ja iii) tapaus, jossa komissio ei yksilöinyt asiakirjoja, jotka koskevat jäsenvaltioiden kanssa käytävää tietojenvaihtoa tai strategisesta ja globaalista kumppanuudesta tehtyä unionin ja Tunisian yhteisymmärryspöytäkirjaa koskevien korkean tason kokousten valmistelua koskevaa sisäistä tietojenvaihtoa;

17. panee tyytyväisenä merkille oikeusasiamiehen vuonna 2024 etiikan alalla tekemät tutkimukset; panee erityisesti merkille pyöröovi-ilmiöön liittyvän tapauksen, joka koski kahta Euroopan unionin lainvalvontayhteistyöviraston (Europol) entistä henkilöstön jäsentä, tutkimuksen, joka perustui väitettyä maatalouskomissaarin eturistiriitaa koskevaan rikkomuskanteluun, ja tutkimuksen siitä, miten komissio varmistaa, ettei Euroopan puolustusrahastosta rahoitettavien ehdotusten arvioinnissa avustavilla asiantuntijoilla ole eturistiriitoja;

18. panee seurantakertomuksesta merkille, että oikeusasiamies jatkoi elpymis- ja palautumistukivälineeseen liittyvien avoimuus- ja vastuuvelvollisuuskysymysten seurantaa käsitellessään asiakirjoihin tutustumista koskevia kanteluja, joissa oli pääasiassa kyse kansallisia elpymis- ja palautumissuunnitelmia koskevista neuvotteluista; panee tässä yhteydessä huolestuneena merkille muun muassa huomattavat viivästykset komission vastauksissa tiedonsaantipyyntöihin sekä myönnetyn tutustumisoikeuden laajuuden, jotka ovat omiaan murentamaan kansalaisten luottamusta unionin hallintoon; arvostaa sitä, että komissio myönsi Alankomaiden elpymis- ja palautumissuunnitelmaa koskevassa tapauksessa oikeusasiamiehen ratkaisuehdotuksen jälkeen laajemman mahdollisuuden tutustua 172 asiakirjaan; tuomitsee kuitenkin jyrkästi sen, että komissiolta kesti 21 kuukautta vastata kantelijan (toimittajan) uudistettuun pyyntöön, eli heinäkuuhun 2024, jolloin myönnetty oikeus tutustua asiakirjoihin ei enää ollut hyödyllinen aiottuun tarkoitukseen; on samaa mieltä siitä, että asiakirjojen saatavuudessa ei saisi olla huomattavia viivästyksiä, kun kyseessä on merkittävää yleistä etua koskeva asia, kuten elpymis- ja palautumistukiväline, ja katsoo, että tällaiset viivästykset merkitsevät avoimuuden epäämistä ja heikentävät demokraattista valvontaa; yhtyy oikeusasiamiehen näkemykseen, jonka mukaan komission olisi harkittava huolellisesti ylivoimaisen yleisen edun olemassaoloa soveltaessaan asetuksen (EY) N:o

1049/2001[4] mukaisia asiakirjoihin tutustumista koskevia poikkeuksia; kehottaa oikeusasiamiestä ilmoittamaan parlamentin asiasta vastaaville valiokunnille heti, kun komission viivästys elpymis- ja palautumistukivälineeseen liittyvien asiakirjojen yhteydessä on kohtuuttoman pitkä, jotta mahdollistetaan oikea-aikainen poliittinen valvonta; kehottaa oikeusasiamiestä lisäksi asettamaan edelleen etusijalle järjestelmällisen työn, joka koskee aiheettomia viivästyksiä asiakirjoihin tutustumista koskevissa menettelyissä, muun muassa tunnistamalla toistuvia hallinnollisia pullonkauloja ja hyviä käytäntöjä eri toimielimissä, elimissä tai laitoksissa; tukee oikeusasiamiestä sen pyrkiessä edistämään ”ylivoimaista yleistä etua” koskevan testin soveltamista johdonmukaisesti erityisesti vaikutuksiltaan merkittävissä asioissa, jotta oikeus tutustua asiakirjoihin annetaan riittävän ajoissa, jotta sillä on merkitystä julkisen valvonnan kannalta;

19. palauttaa mieliin, että oikeusasiamiehen mukaan asiakirjojen, erityisesti lainsäädäntöasiakirjojen, saatavuutta koskevien rajoitusten olisi oltava poikkeuksellisia ja rajoituttava siihen, mikä on ehdottoman välttämätöntä; muistuttaa lisäksi, että kaikkien päätösten, joilla evätään yleisön oikeus tutustua asiakirjoihin, on perustuttava selkeästi ja tiukasti rajattuihin sekä pätevästi ja täsmällisesti perusteltuihin laillisiin poikkeuksiin, niin että kansalaiset ymmärtävät epäämisen ja voivat tehokkaasti hyödyntää käytettävissään olevia oikeussuojakeinoja; katsoo, että ennakoivampi lähestymistapa auttaisi varmistamaan tosiasiallisen avoimuuden sekä välttämään kansalaisten ja toimielinten välisiä kalliita ja hankalia oikeusriitoja[5]; kannustaa oikeusasiamiestä edistämään edelleen ennakoivia julkaisukäytäntöjä, erityisesti lainsäädäntöasiakirjojen ja toimintapolitiikan valmisteluasiakirjojen osalta, jotta voidaan vahvistaa sisäänrakennettua avoimuutta sekä vähentää hallinnollista rasitetta ja oikeudenkäyntiriskiä, jotka liittyvät asiakirjoihin tutustumista koskevien pyyntöjen toistumiseen;

20. muistuttaa, että sisäinen tarkastaja teki tarkastuksen oikeusasiamiehen riskinhallintakehyksestä ja hyväksyi yhdeksänkohtaisen toimintasuunnitelman, joka oli määrä panna täytäntöön vuoden 2024 loppuun mennessä; panee kyselyn ja seurantakertomuksen perusteella merkille, että kaikki toimet on pantu täytäntöön, mukaan lukien uuden riskinarviointimenetelmän hyväksyminen; kehottaa oikeusasiamiestä tiedottamaan vastuuvapauden myöntävälle viranomaiselle sisäisen tarkastajan kyseisen toimintasuunnitelman täytäntöönpanosta suorittaman

---

4 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1049/2001, annettu 30. toukokuuta 2001, Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission asiakirjojen saamisesta yleisön tutustuttavaksi (EYVL L 145, 31.5.2001, s. 43, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2001/1049/oj).

5 EUVL C, C/2024/4014, 17.7.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/4014/oj.

tarkastuksen tuloksista; pyytää oikeusasiamiestä myös tiedottamaan vastuuvapauden myöntävälle viranomaiselle sisäisissä tarkastuskertomuksissa 20/04 (tietotekniikan turvallisuus), 21/03 (tietosuojakehys) ja 22/03 (eettiset toimintapuitteet) esitettyjen suositusten seurannasta;

Henkilöresurssit, tasa-arvo ja henkilöstön hyvinvointi

21. panee merkille, että oikeusasiamiehen henkilöstön kokonaismäärä väheni 4,90 prosenttia 82:sta 78:aan vuodesta 2023 vuoteen 2024; panee lisäksi merkille, että vuonna 2024 oikeusasiamiehen palveluksessa oli 46 virkamiestä, kun vastaava luku vuonna 2023 oli 40, ja yhdeksän sopimussuhteista toimihenkilöä samoin kuin vuonna 2023; panee merkille, että oikeusasiamiehen ydintoimintaan (kantelut ja tutkimukset) osallistuvan henkilöstön osuus väheni hieman 42,68 prosentista 42,30 prosenttiin vuosien 2023 ja 2024 välillä; panee lisäksi merkille, että toimien täyttöaste kasvoi 95 prosentista 97 prosenttiin vuosien 2023 ja 2024 välillä ja että vaihtuvuus kasvoi 5,20 prosentista 6,40 prosenttiin vuosien 2023 ja 2024 välillä; muistuttaa vakinaisten työsopimusten merkityksestä osaamisen, jatkuvuuden ja tuottavan työympäristön ylläpitämisessä; korostaa, että henkilöstön määrän väheneminen keskeisillä toiminta-aloilla ja merkittävä riippuvuus määräaikaisista työsopimuksista voivat heikentää oikeusasiamiehen institutionaalista muistia ja tehokkuutta;

22. palauttaa mieliin, että oikeusasiamiehen pääsihteerin toimi on ollut täyttämättä yli kaksi vuotta 1. syyskuuta 2022 lähtien; panee merkille, että parlamentin pyydettyä useaan otteeseen tämän avoimen toimen täyttämistä oikeusasiamies käynnisti toimielinten välisen menettelyn uuden pääsihteerin palvelukseen ottamiseksi julkaisemalla 30. kesäkuuta 2025 kiinnostuksenilmaisupyynnön (OMB/2/2025), johon saatiin 14 kelpoisuusvaatimukset täyttävää hakemusta; panee lisäksi merkille, että valintamenettely saatiin päätökseen vuonna 2025 ja siinä valittiin uusi pääsihteeri, jonka oli määrä aloittaa tehtävässään 1. tammikuuta 2026; panee merkille, että tässä tapauksessa valintalautakunta koostui kolmesta henkilöstä, eli oikeusasiamiehestä ja kahdesta ulkopuolisesta riippumattomasta jäsenestä, jotka osallistuivat hakemusten kelpoisuuden arviointiin ja haastatteluihin; panee merkille, että oikeusasiamiehen näkemyksen mukaan näiden kahden jäsenen nimittäminen ja ylemmän henkilöstön jäsenten osallistuminen olivat koko menettelyssä merkittäviä suojatoimia, joilla varmistettiin valintamenettelyn eheys ja laillisuus; katsoo, että valitun pääsihteerin 30 vuoden kokemuksesta unionin virkamiehenä ja kymmenen vuoden johtamiskokemuksesta huolimatta hänen aiempi toimensa nykyisen oikeusasiamiehen kabinettipäällikkönä voisi antaa aihetta epäillä eturistiriitaa, vaikka menettely olisi suoritettu täysin sovellettavan kehyksen mukaisesti; kehottaa oikeusasiamiestä pohtimaan tulevia menettelyjä silmällä pitäen edelleen tapoja vahvistaa suojatoimia valintamenettelyissä ja nimittämispäätöksissä,

jotta ei synny käsitystä mahdollisesta eturistiriidasta tai suosinnasta, ja varmistamaan näin täydet takeet oikeudenmukaisuudesta ja avoimuudesta;

23. panee merkille, että oikeusasiamiehen kuulemisen jälkeen parlamentin talousarvion valvontavaliokunnan kokouksessa 6. marraskuuta 2025 parlamentin talousarvion valvontavaliokunnan jäsenet esittivät 18. marraskuuta 2025 uuden pääsihteerin valintaa koskevia kirjallisia jatkokysymyksiä (OMB/2/2025), joihin oikeusasiamies vastasi 21. marraskuuta 2025; on tässä yhteydessä eri mieltä oikeusasiamiehen näkemyksestä, jonka mukaan Meroni-oikeuskäytäntöä (asiat C-9/56 ja C-10/56) voidaan soveltaa tässä, koska se ei koske toimivallan siirtoa henkilöstöasioissa (kuten henkilöstön jäsenen valinnassa) vaan pikemminkin harkintavallan siirtämistä ulkoisille/yksityisille elimille; korostaa lisäksi, että parlamentti ei vaadi oikeusasiamiestä siirtämään oikeuksiaan ja velvollisuuksiaan nimittävänä viranomaisena mutta kyseenalaistaa hänen läsnäolonsa valintalautakunnassa, koska unionin lainsäädännössä ei edellytetä nimittävän viranomaisen olevan valintalautakunnan jäsen; korostaa, että tekemällä lopullisen päätöksen, mikä kuuluu nimittävän viranomaisen tehtäviin, kyseinen viranomainen myös vahvistaa, että koko valintamenettely on ollut laillinen ja että hakija myös täyttää kaikki hyväksyttävyys- ja kelpoisuusperusteet; panee kuitenkin merkille, että tämä rooli ei välttämättä vaikuta yhtä selkeältä, jos nimittävä viranomainen on toiminut myös valintalautakunnan puheenjohtajana menettelyn tietyissä vaiheissa, kuten käsiteltävänä olevassa prosessissa tapahtui; ymmärtää kuitenkin, että oikeusasiamiehen voi viranhaltijana olla tarpeen osallistua tiettyjen valintamenettelyjen viimeisiin vaiheisiin; panee merkille oikeusasiamiehen selityksen, jonka mukaan luottamuksellisuuteen liittyvät oikeudelliset rajoitukset, joilla pyritään turvaamaan valintamenettelyn riippumattomuus ja eheys, rajoittavat sitä, missä määrin osallistumisedellytysten tarkistamiseen liittyviä asiakirjoja voidaan jakaa vastuuvapauden myöntävän viranomaisen kanssa; muistuttaa kuitenkin parlamentin oikeudesta saada vastuuvapauden myöntämistä varten tarvittavat tiedot, tähdentää, että tällaisten tietojen antaminen ei tarkoita niiden julkistamista, ja korostaa, että parlamentilla on käytössä riittävät suojatoimet, jotta se voi käsitellä arkaluonteista aineistoa turvallisesti; kehottaa edellä esitetyn perusteella oikeusasiamiestä harkitsemaan edelleen parlamentin pyyntöä ja toimittamaan vastuuvapauden myöntävälle viranomaiselle kaikki asiakirjat, jotka koskevat osallistumisedellytysten tarkistamista, hakemusten arviointia, esivalinnan läpäisseiden hakijoiden varsinaisia haastatteluja valintalautakunnassa ja kahdenkeskistä haastattelua oikeusasiamiehen kanssa oikeusasiamiehen pääsihteerin valintamenettelyn yhteydessä (OMB/2/2025); kannustaa oikeusasiamiestä harkitsemaan sisäisen jälkiarvioinnin tekemistä erittäin tarkkaan valvotuista nimitysmenettelyistä, jotta voidaan kartoittaa saatuja kokemuksia ja mahdollisia parannuksia tulevia

prosesseja varten, ja tiedottamaan tuloksista vastuuvapauden myöntävälle viranomaiselle;

24. korostaa, että oikeusasiamiehen tehtävänä on edistää hyvää hallintotapaa muun muassa varmistamalla, että kaikilla unionin toimielimillä, elimillä ja laitoksilla on vankat eettiset toimintapuitteet, joiden avulla pystytään varmistamaan avoimuus ja vastuuvelvollisuus; on vakaasti sitä mieltä, että oikeusasiamiehen on täytettävä tiukimmat riippumattomuutta, puolueettomuutta ja lahjomattomuutta koskevat vaatimukset ja vältettävä kaikenlaiset vaikutelmat suosinnasta tai eturistiriidoista, koska jo pelkkä vaikutelma tällaisista ongelmista heikentäisi oikeusasiamiehen uskottavuutta, roolia ja unionin kansalaisten luottamusta; muistuttaa, että koska unioni on antanut oikeusasiamiehen tehtäväksi edistää eettisiä normeja ja hyvää hallintoa, oikeusasiamiehen odotetaan soveltavan erityisen tiukkoja normeja omaan hallintoonsa ja ylimmän johdon nimityksiinsä ja asettavan vertailuarvon muille toimielimille, elimille ja laitoksille;

25. toteaa, että vaikka oikeusasiamies on pieni unionin toimielin, elin tai laitos, sen henkilöstössä oli edustettuina 19 kansallisuutta vuonna 2024 eli sama määrä kuin vuonna 2023; panee kuitenkin merkille joidenkin kansallisuuksien yliedustuksen (yhden osuus oikeusasiamiehen henkilöstöstä on yli 30 prosenttia); korostaa, että kooltaan suhteellisen pienessä toimielimessä näin suuri yhden kansalaisuuden keskittymä voi vaikuttaa siihen, minkä käsityksen muut toimielimet saavat toimiston monimuotoisuudesta; kehottaa oikeusasiamiestä hyväksymään kohdennettuja rekrytointi- ja tiedotustoimia, jotka on suunnattu erityisesti aliedustettuina oleville jäsenvaltioille, jotta varmistetaan, että toimisto kuvastaa edelleen unionin monimuotoisuutta;

26. toteaa sukupuolten tasapuolisen edustuksen osalta, että oikeusasiamiehen palveluksessa on enemmän naisia kuin miehiä kaikissa henkilöstöryhmissä ja erityisesti johtotasolla, jossa kaikki virat ovat naisten hallussa; panee merkille, että henkilöstöstä 68 prosenttia oli naisia ja 32 prosenttia miehiä, kun vuonna 2023 naisten osuus oli 67 prosenttia ja miesten 33 prosenttia; kehottaa oikeusasiamiestä pyrkimään sukupuolten tasapuolisempaan edustukseen henkilöstössään; kehottaa oikeusasiamiestä laatimaan strategian, jolla puututaan siihen, että tällä hetkellä johtotehtävissä ei ole lainkaan miehiä; pitää olennaisen tärkeänä varmistaa, että oikeusasiamiehen kokoonpano kuvastaa paremmin unionin kansalaisten monimuotoisuutta, jotta voidaan säilyttää tasapainoinen ja osallistava työympäristö hierarkian kaikilla tasoilla;

27. panee merkille, että oikeusasiamies pyrkii varmistamaan henkilöstönsä fyysisen ja henkisen hyvinvoinnin työssä ja keskittyy vahvistamaan yhteishenkeä; panee tässä yhteydessä merkille, että vuonna 2024 oikeusasiamies järjesti konfliktinratkaisua, palautteen antamista ja vastaanottamista, vammaisuutta ja osallisuutta sekä

ensiapua koskevia koulutuksia, joista osa oli pakollisia; panee merkille, että oikeusasiamies hyväksyi vuonna 2004 vanhempainvapaata koskevat toimintaperiaatteet, jotka yhdessä vuonna 2021 hyväksyttyjen työaikaa ja hybridijärjestelyjä koskevien toimintaperiaatteiden kanssa tarjoavat joustavia työjärjestelyjä, joita henkilöstö käyttää ja arvostaa; panee merkille, että parlamentin työterveyshuolto ei vuonna 2024 ilmoittanut oikeusasiamiehelle työuupumuksen aiheuttamista pitkäaikaisista sairauksista;

28. panee kyselyn perusteella tyytyväisenä merkille, ettei vuonna 2024 ilmoitettu yhdestäkään häirintätapauksesta; panee merkille oikeusasiamiehen toimet sellaisen työympäristön luomiseksi, jossa ei esiinny seksuaalista häirintää eikä työpaikkakiusaamista, erityisesti tietoisuutta lisäämällä ja koulutuksen avulla; panee lisäksi merkille, että oikeusasiamies toteutti kyselytutkimuksen, jossa keskityttiin henkilöstön tietoisuuteen eettisistä kysymyksistä ja joka osoitti, että henkilöstö on hyvin tietoinen työpaikkakiusaamista ja seksuaalista häirintää koskevista oikeusasiamiehen toimintaperiaatteista ja suuntaviivoista;

29. panee merkille, että oikeusasiamies otti vuonna 2024 vastaan 18 palkallista harjoittelijaa (saman verran kuin vuonna 2023), joista yksi valittiin suositeltavasta vammaisille hakijoille tarkoitetusta harjoitteluohjelmasta; painottaa uudelleen, että harjoittelujen olisi oltava palkallisia, kuten parlamentti on todennut 14. kesäkuuta 2023 laadukkaista harjoittelupaikoista EU:ssa antamassaan päätöslauselmassa (2020/2005(INL)), jossa vaaditaan kaikkien harjoittelujen palkallisuutta unionissa; korostaa, että palkalliset harjoittelut ovat olennaisen tärkeitä yhtäläisten mahdollisuuksien varmistamiseksi;

Eettiset toimintapuitteet ja avoimuus

30. on tyytyväinen, että oikeusasiamies jatkoi pyrkimyksiään eettisten toimintapuitteidensa vahvistamiseksi ja niitä koskevan tietoisuuden lisäämiseksi; panee merkille, että oikeusasiamies järjesti eettisiä kysymyksiä koskevaa koulutusta vasta nimitetyille oikeusasiamiehen häirintäyhdyshenkilöille ja sovittelukomitean jäsenille sekä pakollista räätälöityä konfliktinratkaisukoulutusta koko henkilöstölle; panee merkille, että oikeusasiamies tarkisti vuonna 2024 eettisiä ja hyvää toimintatapaa koskevia toimintaperiaatteita, joilla selkeytetään hyväksymis- ja lupamenettelyihin liittyviä työnkulkuja ja korjataan puutteita eettisten sääntöjen täytäntöönpanossa, ja hyväksyi tarkistetut toimintaperiaatteet vuonna 2025; arvostaa sitä, että käyttöön otettiin tietotekninen ratkaisu, jonka avulla kukin tutkimusvastaava voi vahvistaa, ettei hänellä ole eturistiriitoja hänelle osoitetuissa tapauksissa; panee lisäksi merkille, että oikeusasiamiehen koko henkilöstöä, myös ylempää henkilöstöä, pyydetään tarkistamaan vuosittain puolisoidensa/kumppaniensa ammatillista toimintaa koskevat ilmoitukset sekä omat eturistiriitoja koskevat ilmoituksensa;

31. panee merkille oikeusasiamiehen eettisiä toimintapuitteita koskevasta sisäisestä tarkastuksesta (kertomus 22/03), että annetuista kuudesta suosituksesta viisi oli pantu täytäntöön ja yhden täytäntöönpano oli kesken vuoden 2024 lopussa; panee tässä yhteydessä merkille, että oikeusasiamies perusti kurinpitolautakunnan ja hyväksyi petostentorjuntapolitiikan, jota sovelletaan myös kansallisiin asiantuntijoihin, harjoittelijoihin ja ulkopuolisiin toimeksisaajiin ja jolla pyritään edelleen vahvistamaan oikeusasiamiehen eettisiä toimintapuitteita;

32. panee tyytyväisenä merkille, että vuonna 2024 ei ilmoitettu yhdestäkään eturistiriitatapauksesta tai väärinkäytösten paljastamistapauksesta;

33. panee kyselystä merkille, että oikeusasiamies ei liittynyt virallisesti unionin avoimuusrekisteriin (joka perustettiin pakollisesta avoimuusrekisteristä 20. toukokuuta 2021 tehdyllä parlamentin, neuvoston ja komission toimielinten välisellä sopimuksella) sen varmistamiseksi, että oikeusasiamies voi tutkia myös mahdolliset kantelut, jotka koskevat kyseisen avoimuusrekisterin sihteeristöä; panee kuitenkin merkille, että oikeusasiamies on mukauttanut käytäntönsä avoimuusrekisterin periaatteisiin tarkistamalla, että oikeusasiamiehen järjestämien tilaisuuksien tai kokousten puhujat tai osallistujat ovat rekisteröityneet avoimuusrekisteriin; suhtautuu myönteisesti siihen, että oikeusasiamies on yltänyt merkittävään avoimuuteen julkaisemalla verkkosivustollaan tietoja tutkimuksista, virkamatkoista (ja niihin liittyvistä kuluista), kokouksista ja tapahtumista, joihin oikeusasiamies osallistuu, sekä arviointeihin, joita tehdään ylempien johtajien tai kabinetin jäsenten pyynnöille harjoittaa ammatillista toimintaa sen jälkeen, kun he ovat lähteneet oikeusasiamiehen palveluksesta;

Kiinteistöt

34. panee merkille, että oikeusasiamiehen lopullinen (siirtojen jälkeinen) talousarvio kiinteistöjä ja niihin liittyviä kustannuksia varten kasvoi noin 13,60 prosenttia 1 373 200 eurosta 1 560 709 euroon vuosien 2023 ja 2024 välillä; panee merkille, että vuokriin varatut määrärahat kasvoivat noin 7 prosenttia 866 100 eurosta 926 620 euroon vuosien 2023 ja 2024 välillä; panee merkille, että maksujen toteutusaste oli molempina vuosina lähes 100 prosenttia;

35. panee kyselystä merkille, että oikeusasiamiehen yksittäisten toimistojen tilanteessa ei ole tapahtunut muutoksia verrattuna vastuuvapauden myöntävälle viranomaiselle aiemmin ilmoitettuun; panee tyytyväisenä merkille, että Strasbourgissa sijaitseva Havel-rakennus on täysin esteetön liikuntarajoitteisille ja muille vammaisille henkilöille; tukee oikeusasiamiestä sen pyrkimyksissä parantaa Brysselissä vuokrattujen tilojen esteettömyyttä;

Digitalisaatio, kyberturvallisuus ja tietosuoja

36. antaa oikeusasiamiehelle tunnustusta siitä, että se sai vuonna 2024 päätökseen historiallisten arkistojensa keskeisen digitalisointihankkeen ennen niiden siirtämistä Firenzessä sijaitseviin unionin historiallisiin arkistoihin; panee tyytyväisenä merkille, että oikeusasiamiehen arkistot on nyt säilytetty tulevia sukupolvia varten;

37. pitää myönteisenä automaattisten käännösten käytön myönteistä vaikutusta oikeusasiamiehen toimintaan, sillä ne paransivat oikeusasiamiehen verkkosivuston saavutettavuutta, sujuvoittivat asioiden jakoa ja nopeuttivat kantelujen käsittelyä ja niiden ansiosta käännöskustannukset vähenivät yli 65 prosentilla (vuodesta 2022 vuoteen 2024) ja hallinnollinen taakka pieneni; kannustaa oikeusasiamiestä jatkamaan tekoälyvälineiden ja käyttötapausten testaamista ja arviointia mutta noudattamaan kuitenkin varovaista lähestymistapaa niiden kehittämiseen ja käyttöönottoon; kehottaa tässä yhteydessä oikeusasiamiestä ottamaan huomioon ylläpitoon, skaalattavuuteen, henkilöstön osaamiseen ja mahdollisiin riippuvuuksiin digitaalisista välineistä ja palveluntarjoajista liittyvät keskipitkän aikavälin talousarviovaikutukset ja varmistamaan, että käyttöönotto pysyy turvallisena ja kuuluu ihmisen asianmukaisesti suorittaman valvonnan piiriin;

38. panee kyselyn perusteella tyytyväisenä merkille, että oikeusasiamies on ottanut käyttöön kolmansien osapuolten generatiivisten tekoälyvälineiden käyttöä koskevat sisäiset ohjeet, joiden pitäisi selventää ja ohjata tekoälyvälineiden turvallista ja tehokasta integrointia oikeusasiamiehen työnkulkuun; odottaa mielenkiinnolla tekoälyn käytön suunniteltua laajentamista muuhunkin kuin käännöstoimintaan, esimerkiksi oikeusasiamiehen menettelysääntöjen sisällyttämistä komission laajaan kielimalliin ja historiallisen oikeuskäytännön hyödyntämistä tulevissa tutkimuksissa; kannustaa oikeusasiamiestä jatkamaan tekoälyvälineiden testaamista ja käyttöönottoa, jos ne todistettavasti parantavat saavutettavuutta ja tehokkuutta; korostaa kuitenkin, että tarvitaan selkeää hallintoa, ihmisen suorittamaa valvontaa, avoimuutta käyttäjiä kohtaan ja vankkoja tietosuojatakeita, myös dokumentoituja riskinarviointeja ja automatisoitujen tuotosten laadunvalvontaa, erityisesti silloin, kun tekoäly voi vaikuttaa tapausten käsittelyyn, jakamiseen tai ulkoiseen viestintään; kehottaa oikeusasiamiestä varmistamaan, että ihmiset varmentavat kaikki tekoälyn tuottamat oikeudelliset näkemykset ja että etusijalle asetetaan ihmisen tarjoama tulkkaus tekoälyyn perustuvien ratkaisujen sijaan; pyytää lisäksi raportoimaan teknisistä toimenpiteistä, jotka on toteutettu algoritmien vinoumien poistamiseksi ja oikeusasiamiehen havaintojen objektiivisuuden turvaamiseksi;

39. panee kyselystä tyytyväisenä merkille, että yksi henkilöstön jäsen suoritti vuonna 2024 intensiivisen kahden kuukauden koulutuksen datatieteen ja tekoälyn alalla oikeusasiamiehen asiantuntemuksen vahvistamiseksi tällä alalla ja edustaa nyt oikeusasiamiestä tekoälyn yhteyshenkilöverkostossa, joka perustettiin Euroopan tietosuojavaltuutetun (EDPS) asetuksen (EU) 2024/1689[6] (tekoälysäädös) tultua voimaan; panee lisäksi merkille, että oikeusasiamies on sitoutunut kehittämään koulutusta tekoälyvälineiden turvallisesta ja eettisestä käytöstä koko henkilöstölleen; panee lisäksi merkille, että vuonna 2024 oikeusasiamies järjesti kuukausittain kohdennetun pakollisen koulutuksen, jolla pyrittiin parantamaan henkilöstön tietoisuutta ja osaamista kyberturvallisuuden parhaista käytännöistä; panee tyytyväisenä merkille, että oikeusasiamies edellyttää koko henkilöstönsä osallistuvan säännöllisesti kyberturvallisuuskoulutukseen; kannustaa oikeusasiamiestä jatkamaan digitalisaatiostrategiansa laatimista ja varmistamaan, että tekoälyvälineiden käyttöönotossa noudatetaan edelleen kaikilta osin eettisen käytön, avoimuuden, tietosuojan, ihmisen suorittaman valvonnan ja algoritmien vinoumilta tai väärinkäytöltä suojautumisen periaatteita;

40. korostaa hankintojen merkitystä välineenä, jolla edistetään politiikkatavoitteita, kuten ympäristöohjelmaa ja sosiaalista ohjelmaa; kehottaa oikeusasiamiestä vahvistamaan yhteiskuntavastuuta ja ympäristön kestävyyttä koskevien strategisten kriteerien sisällyttämistä hankintamenettelyihinsä;

41. panee merkille, että oikeusasiamies tukeutuu tietotekniikan alalla parlamentin infrastruktuuri- ja kyberturvallisuuskehykseen ja tekee tiivistä yhteistyötä komission kanssa unionin sisäisten välineiden (SYSPER, ABAC, MiPS ja ARES) integroinnissa ja ylläpidossa sekä tietotekniikkapuitesopimusten käytössä; panee merkille, että oikeusasiamiehen pitkäaikainen toimintatapa hyödyntää kyseisen kahden toimielimen integroituja järjestelmiä ja resursseja on auttanut onnistuneesti määrärahojen käytön optimoinnissa ja koordinoinnin parantamisessa esimerkiksi digitalisaation alalla; panee merkille, että keskeisten toimintojen osalta oikeusasiamies valvoo suoraan välineiden kehittämistä ja ylläpitoa parlamentin turvallisessa ympäristössä, millä varmistetaan joustavuus, tietosuoja ja parempi kyberturvallisuus; panee merkille, että oikeusasiamieheen ei kohdistunut kyberhyökkäyksiä vuonna 2024;

---

6 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2024/1689, annettu 13. kesäkuuta 2024, tekoälyä koskevista yhdenmukaistetuista säännöistä ja asetusten (EY) N:o 300/2008, (EU) N:o 167/2013, (EU) N:o 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1139 ja (EU) 2019/2144 sekä direktiivien 2014/90/EU, (EU) 2016/797 ja (EU) 2020/1828 muuttamisesta (tekoälysäädös) (EUVL L, 2024/1689, 12.7.2024, ELI: https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2024/1689/oj).

42. panee kyselyn perusteella merkille, että joulukuussa 2024 Euroopan tietosuojavaltuutettu käynnisti rekisteröidyn tekemän kantelun perusteella oikeusasiamiestä vastaan asetuksen (EU) 2018/1725[7] 57 artiklan 1 kohdan e alakohdan mukaisen menettelyn; panee merkille, että oikeusasiamiehen toimitettua pyydetyt selvennykset tietosuojavaltuutettu päätti asian käsittelyn vuonna 2025 ja totesi, että rekisteröity oli saanut riittävästi tietoa;

Ympäristö ja kestävä kehitys

43. panee vuosikertomuksen ja kyselyn perusteella merkille, että oikeusasiamies pienensi edelleen ympäristöjalanjälkeään digitalisoimalla prosessejaan, poistamalla yksittäisiä tulostimia, jättämällä korvaamatta keskusyksiköitä niiden käyttöiän päättyessä ja siirtymällä lähes kokonaan digitaalisiin julkaisuihin; suhtautuu myönteisesti oikeusasiamiehen pyrkimyksiin tehdä tapahtumista kestävämpiä muun muassa käyttämällä QR-koodeja ja paikallisesti hankittuja ateriapalveluja sekä toteuttamalla elintarvikejätteen syntymisen ehkäisemistä koskevia toimenpiteitä; panee tyytyväisenä merkille, että molemmat rakennukset, joissa oikeusasiamiehellä on toimistoja, toimivat 100-prosenttisesti uusiutuvista energialähteistä tuotetulla sähköllä, jota toimitetaan parlamentin tekemien sopimusten mukaisesti, ja että parlamentti alkoi tuottaa sähköä vuonna 2024 asentamalla aurinkopaneeleja Strasbourgin rakennuksiinsa, myös Havel-rakennukseen;

44. panee merkille, että vuokratessaan toimitilansa parlamentilta oikeusasiamies hyötyy EMAS-järjestelmän mukaisesta parlamentin ympäristöasioiden hallinnasta, mukaan lukien 19 celsiusasteen lämpötila-asetus talvella, valikoiva jätteen lajittelu, vuonna 2024 käyttöön otettu biojätteen keräys ja kertakäyttöisten keittiötarvikkeiden korvaaminen kestävillä astioilla; suhtautuu myönteisesti siihen, että oikeusasiamies soveltaa ympäristöä säästäviä julkisia hankintoja koskevia periaatteita sekä omissa sopimuksissaan että muiden unionin toimielinten kanssa tehdyissä yhteistyösopimuksissa;

45. panee tyytyväisenä merkille, että oikeusasiamies edistää edelleen kestävää liikkuvuutta maksamalla kestävien liikennemuotojen käytöstä kiinteämääräisen maksun, jonka 67 prosenttia oikeusasiamiehen tukikelpoisesta henkilöstöstä (palkkaluokkaan AST8/AD8 asti) sai vuonna 2024, järjestämällä vuotuisia polkupyörien huoltotilaisuuksia ja osallistumalla säännöllisesti toimielinten välisiin pyöräily- ja kävelyhaasteisiin; panee merkille,

---

[7] Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2018/1725, annettu 23. lokakuuta 2018, luonnollisten henkilöiden suojelusta unionin toimielinten, elinten ja laitosten suorittamassa henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta sekä asetuksen (EY) N:o 45/2001 ja päätöksen N:o 1247/2002/EY kumoamisesta (EUVL L 295, 21.11.2018, s. 39, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1725/oj).

että autojen pysäköintipaikkoja on edelleen rajallisesti, kun taas polkupyöräinfrastruktuuria parannetaan edelleen;

46. panee tyytyväisenä merkille oikeusasiamiehen pyrkimykset vähentää matkustamiseen liittyviä päästöjä edistämällä järjestelmällisesti videoneuvotteluja ja digitaalisia ratkaisuja vaihtoehtona virkamatkoille ja kannustamalla junamatkustamiseen lentomatkustamisen sijaan; kannustaa oikeusasiamiestä jatkamaan kestävyysnäkökohtien ottamista mukaan sen riskinhallinta- ja tiedotustoimiin vihreän ja sosiaalisen vastuun edistämistä koskevan vuoden 2024 toiminnallisen tavoitteensa mukaisesti;

Toimielinten välinen yhteistyö

47. on tyytyväinen taloudellisiin ja hallinnollisiin säästöihin, joita on saavutettu toimielinten välisellä yhteistyöllä, varsinkin monenlaisilla oikeusasiamiehen parlamentin ja komission kanssa eri aloilla tekemillä palvelutasosopimuksilla ja osallistumalla toimielinten välisiin hankintamenettelyihin; suhtautuu myönteisesti siihen, että parlamentin ja oikeusasiamiehen kyberturvallisuuden alalla tekemä yhteistyö virallistettiin vuonna 2024 tarkistetulla toimielinten välisellä sopimuksella, jonka luomien puitteiden pohjalta parlamentti voi jatkaa vahvan kyberturvallisuuteen liittyvän tuen tarjoamista oikeusasiamiehelle; korostaa tällaisen yhteistyön olevan olennaisen tärkeää, jotta vältetään rakenteiden päällekkäisyys ja varmistetaan unionin resurssien tehokas käyttö; kannustaa oikeusasiamiestä varmistamaan, että koko henkilöstölle tarjotaan säännöllistä ja ajantasaista kyberturvallisuuskoulutusta, jotta voidaan ylläpitää korkeaa tietoisuustasoa ja kykyä selviytyä muuttuvista kyberuhkista;

48. antaa oikeusasiamiehelle tunnustusta sen hyvästä yhteistyöstä Euroopan petostentorjuntaviraston (OLAF) ja tilintarkastustuomioistuimen kanssa, ja toteaa, että sitä toteutettiin vuonna 2024 oikeusasiamiehen, tilintarkastustuomioistuimen jäsenten ja OLAFin pääjohtajan välisten kokousten ja keskustelujen muodossa; panee merkille, että oikeusasiamies puhui myös tilintarkastustuomioistuimen järjestämässä konferenssissa, jossa käsiteltiin unionin varojen takaisinperinnän avoimuutta; panee lisäksi merkille, että oikeusasiamies esitteli vuonna 2024 keskeisten tutkimusten tulokset parlamentin asiaankuuluville valiokunnille ja jatkoi hyvää yhteistyötään kansallisten ja alueellisten oikeusasiamiesten kanssa soveltaen kyselymenettelyä, jossa Euroopan oikeusasiamiesten verkoston (ENO) jäsenet voivat esittää tutkimustensa aikana esiin tulleita unionin oikeutta koskevia kysymyksiä ja oikeusasiamies saa asiantuntijavastauksia unionin toimielimiltä; panee tässä yhteydessä merkille, että vuonna 2024 oikeusasiamies järjesti ENOn verkkoseminaarin, jossa käsiteltiin eri aiheita, kuten väärinkäytösten paljastajia koskevan unionin direktiivin täytäntöönpanoa ja vapaaseen liikkuvuuteen liittyviä kysymyksiä;

49. panee kyselystä merkille, että oikeusasiamies ja Euroopan tietosuojavaltuutettu tekevät yhteistyötä pääasiassa tapauskohtaisesti ja epävirallisesti ja pyrkivät nopeaan ja tehokkaaseen yhteistyöhön tarpeen mukaan; panee lisäksi tyytyväisenä merkille, että oikeusasiamiehen ja tietosuojavaltuutetun välillä on yhteisymmärryspöytäkirja, jolla säännellään niiden toimivaltaa kantelujen käsittelyssä ja vältetään menettelyjen päällekkäisyys;

50. pitää myönteisenä, että oikeusasiamies jatkoi vuonna 2024 tiivistä yhteistyötään Euroopan parlamentin asiaankuuluvien valiokuntien kanssa (vetoomusvaliokunta, kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunta, ihmisoikeuksien alivaliokunta) tärkeissä tutkimuksissa joko esittelemällä työtä suoraan valiokuntien kokouksissa tai lähettämällä tietoja valiokuntien puheenjohtajille; korostaa, että oikeusasiamiehen strategiset aloitteet ja tutkimukset ovat avainasemassa unionin hallinnon avoimuuden ja vastuuvelvollisuuden parantamisessa;

Viestintä

51. panee kyselystä merkille, että viestintä- ja tiedotustoimien (julkaisut, tapahtumien järjestäminen, digitaalinen viestintä jne.) kokonaismäärärahat pienenivät noin 38 prosenttia 155 200 eurosta 96 515 euroon vuodesta 2023 vuoteen 2024; korostaa, että vaikka talousarviomäärärahojen on oltava strategisia ja tulossuuntautuneita, oikeusasiamiehen olisi edelleen keskityttävä tiedottamaan toimeksiannostaan kansalaisille ja säilytettävä riittävät viestintävalmiudet, jotta se pystyy erityisesti vastaamaan kansalaisille, jotka kääntyvät oikeusasiamiehen puoleen unionin tason ongelmien käsittelemiseksi; kehottaa oikeusasiamiestä harkitsemaan säästöjen uudelleenkohdentamista sen varmistamiseksi, että oikeusasiamies säilyttää tarvittavan näkyvyyden ja tavoittavuuden;

52. antaa tunnustusta oikeusasiamiehen pyrkimyksille tarjota verkkosivustollaan avoimesti tietoa ja julkaista tietoja (myös tilastotiedot tapausmääristään) valaisevassa ja helppokäyttöisessä muodossa; suhtautuu myönteisesti siihen, että verkkosivustolla on julkaistu kaikista kanteluja koskevista tutkimuksista aikajana, joka sisältää tietoa kunkin tutkimuksen aiemmista ja tulevista välitavoitteista;

53. panee kyselystä ja vuosikertomuksesta merkille, että oikeusasiamies laajensi vuonna 2024 tiedotustoimiaan avaamalla tilit Threadsissa ja Blueskyssä ja monipuolisti siten läsnäoloaan sosiaalisessa mediassa; panee merkille, että oikeusasiamies jatkoi vuonna 2024 keskeisten aihealueiden tuomista esiin kohdennetuilla sosiaalisen median kampanjoilla ja verkkotarinoilla ja että viestinnässä keskityttiin unionin toimielinten eettisiin normeihin; pitää seurantakertomuksen perusteella myönteisenä vastavalitun oikeusasiamiehen keskeistä

strategista tavoitetta lisätä kansalaisten vaikutusmahdollisuuksia muun muassa kohdennetuilla viestintätoimilla, joilla pyritään varmistamaan, että oikeusasiamiehen palveluja tarvitsevat kansalaiset ovat tietoisia oikeuksistaan ja käyttävät näitä palveluja;

54. suhtautuu myönteisesti oikeusasiamiehen säännöllisesti julkaistavaan EO Express -uutiskirjeeseen, joka pitää tilaajat ajan tasalla eri alustoilla tarjottavan tiedotusmateriaalin avulla; korostaa, että oikeusasiamies osallistui monenlaisiin unionin ja kansainvälisten elinten järjestämiin tapahtumiin ja antoi tiedotusvälineille useita haastatteluja, joissa selvennettiin oikeusasiamiehen toimeksiantoa, selitettiin, minkä tyyppisiä kanteluja se voi käsitellä, ja kerrottiin kansalaisille, milloin he voivat pyytää apua oikeusasiamieheltä;

55. panee kyselystä tyytyväisenä merkille, että oikeusasiamiehen verkkosivusto on suunniteltu unionin esteettömyysstandardien ja -ohjeiden mukaiseksi ja se tarjoaa käyttäjille osallistavan ja esteettömän verkkoympäristön, jossa on erilaisia esteettömyysominaisuuksia; panee merkille, että vuonna 2025 tehdyssä oikeusasiamiehen verkkosivuston esteettömyyttä ja käytettävyyttä koskevassa tarkastuksessa vaatimustenmukaisuusaste oli keskimäärin lähes 90 prosenttia; kannustaa oikeusasiamiestä jatkamaan asiaa koskevia säännöllisiä tarkastuksia;

56. panee tyytyväisenä merkille tiedotusvälineiden jatkuvan huomion, sillä vuonna 2024 oikeusasiamiehen työhön viitattiin noin 5 000 artikkelissa; panee merkille, että oikeusasiamies mittaa yleisön osallistumista ensisijaisesti sosiaalisen median kasvun ja verkkosivustoliikenteen avulla, ja toteaa, että seuraajien määrä kasvoi tasaisesti vuoden aikana; panee merkille, että oikeusasiamiehen Instagram-, LinkedIn- ja X-tilit saivat yhteensä 9 186 uutta seuraajaa, mikä ylitti sen sosiaalisen median toiminnalle vuodeksi 2024 asettamat tavoitteet, myös verkkosivuston yksittäisten kävijöiden määrän osalta; korostaa, että on tärkeää asettaa jatkossakin etusijalle ulkoinen viestintä, jotta voidaan lisätä yleistä tietoisuutta oikeusasiamiehen toimeksiannosta ja sen unionin kansalaisille tarjoamista palveluista.